

PROLETAREC

Glasiło Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 960.

CHICAGO, ILL., 4. FEBRUARJA (FEBRUARY), 1926.

LETO—VOL. XXI.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

SVETOVNO SODIŠČE IN ZEDINJENE DRŽAVE.

Ko se je Wilson vrnil z mirovne konference v Versaillesu, je predložil kongresu v potrditev "mirovno" pogodbo, ki so jo skovali zavezniški državniki, in predlog za pristop Zedinjenih držav v Ligo narodov. Kongres je oboje odklonil. Vsa Wilsonova propaganda ni ničesar izdala. Njegovo stranko je l. 1920 pomel z vlade velikanski val glasov, ki so jo dali v roke Hardingu in njegovi republikanski stranki. Politika "izolacije" je zmagala proti politiki "mednarodnega vmešavanja", in to je bil prvi in najhujši udarec, kar jih je doživela Wilsonova Liga narodov.

Od tistega časa se v Zedinjenih državah vrši ljut boj med pristaši in nasprotniki Lige, oziroma med zagovorniki kooperacije z drugimi deželami pod vodstvom Lige, in zagovorniki takozvane tradicionalne izolacijske politike. Sentiment ljudstva, v kolikor se o njegovem sentimentu sploh more govoriti, je na strani slednjih. Praksa in potreba je na strani prvih. Zedinjene države niso pridružene Ligi, toda so neuradno zastopane na vseh njenih zborih in uradno sodelujejo v mnogih njenih komisijah in konferencah.

Liga je ustanovila tudi svoje svetovno sodišče, ki je v marsičem podobno predvojnemu mednarodnemu razsodišču v Haagu. Sedanje je popolnejše. Vzdržuje ga Liga narodov, toda to sodišče je v teoriji samostojna institucija, na način kot je npr. vrhovno sodišče v Zedinjenih državah. Vse države, pripadajoče Ligi, so članice tega sodišča. A postati članice smejo tudi države ki niso članice Lige.

Ko so propagatorji pridružitve te dežele k Ligi uvideli, da je stvar za dolgo še neizvedljiva, so se lotili propagande za pristop Zedinjenih držav k svetovnemu sodišču in tu so imeli več sreče. Senat je z nad dvetretjinsko večino sprejel predlogo za pridruženje Zed. držav k svetovnemu sodišču, toda pod mnogimi pogoji (rezervacijami). Predno bodo Zedinjene države sprejete za članico svetovnega sodišča, bodo morale njene rezervacije potrditi vse vlade k Ligi pridruženih držav.

Hearstovo časopisje, čikaška "Tribune" in

veliko število drugih vplivnih listov je vodilo in vodi propagando proti pridruženju Zed. držav k Ligi in svetovnemu sodišču. Skoro vsi "progresivni" republikanci so nasprotniki pridruženja in delajo v tem oziru Coolidgovi administraciji velike neprilike. Na drugi strani je za pridruženje k Ligi mnogo liberalcev in "pacifistov", posebno slednjih; mnogo pristašev pridruženja je tudi med finančnimi interesi. Za pristop v svetovno sodišče so vsi "pacifisti" in zagovarjajo ga mogočni ameriški industrialni interesi, ki žele ne le da se njihove mednarodne trgovske vezi protektira, ampak stabiliziranje ekonomskega življenja.

Kaj je Liga in njeno sodišče in kaj še ni, to sedaj v Zedinjenih državah ni vprašanje.

Vprašanje je le, ali naj se Z. D. drže Washingtonove politike izolacije, ali pa naj sodelujejo v društvu narodov in se vmešavajo v zadeve evropskih in drugih dežel, ki prihajajo na dnevni red v Liginih tribunalih.

Do danes Liga še ni napravila ničesar velikega. Fakt pa je, da tvori že danes ogromen aparat in da se polagoma razvija v svetovno parlamentarno telo. Nastala je iz potrebe. Delo, ki so ga tudi pred vojno izvrševale razne mednarodne konference in komisije, izvršuje danes mnogo hitreje, točneje in efektivnejše, ker ima stalen aparat in stalne urade. Izogniti se tej Ligi se ameriški kapitalizem ne more, tudi ako bi se hotel. Ko je nastala je bil proti njej zato da je porazil Wilsona. Danes je zanjo z "rezervacijami". Liberalci so zanjo, ker jo smatrajo za instrument, ki ima možnost da se razvije v pravo društvo narodov. Iz tega vzroka so zanjo tudi evropske socialistične stranke.

Tako so vzlic ogromni opoziciji takozvane-ga "javnega mnenja", v kolikor ga delajo Hearstovi listi, "Tribune" in drugi listi, vzlic Borahovi opoziciji in nasprotovanju progresivcev Zedinjene države vstopile v svetovno sodišče in ne bo dolgo, ko bo ta dežela postala tudi članice Lige.

Če se bodo stvari v mednarodni politiki razvijale normalno, to je, ako v prihodnjih petih letih ne bo kakih večjih vojnih spopadov, bo pri-

šla v Ligo tudi Nemčija, ki je na pristop obvezana z Locarnskim paktom, in ni izključeno, da bo pristopila tudi Rusija, ki je že danes aktivna v nekaterih Liginih komisijah s svojimi zastopniki.

Današnja Liga narodov je liga današnjih vlad. Na njenih zborih, v komisijah in sodišču so imperialisti in tudi protivniki imperialistične politike, npr. kot je bil pokojni Branting in sedaj Vandervelde. Ako je vlada Zedinjenih držav boljša od večine drugih vlad, tedaj stori za mir v Ligi lahko mnogo več kakor izven Lige. Ako ni boljša, spada vseeno v Ligo. Časi, ko je bila izolacijska politika George Washingtona mogoča, so izginili v prošlost. Živeti praktično v izolaciji je danes nemogoče, kar potrjujejo Zedinjene države s svojo dvojno vlogo v pogledu Lige, in sovjetska Rusija. Svet je še vedno razčrtan z raznimi mejami, toda v praksi postaja bolj in bolj ena dežela s številnimi vladami, armadami, tarifi in drugimi ovirami iz prošlosti, kar vse je v škodo celoti. Društvo narodov kakor si ga zamišljamo socialisti torej ne pride preko noči, ampak bo, kakor vsaka druga stvar, delo dolgega razvoja.

Unije v akciji za pomoč stavkujočim premogarjem.

Družbe ki lastujejo antracitne premogovnike, so poslednje čase pokazale, da niso niti pod pritiskom gubernerja, lokalnih trgovskih zbornic in drugih faktorjev pripravljene na poravnavo stavke. One hočejo kapitulacijo stavkarjev, ali pa v manj ugodnem slučaju take pogoje, ki bi bili samo družbam v prilog. Premogarji, naravno, niso na stavki šesti mesec zato da bi se podali operatorjem. Tudi oni so odločni v vztrajanju. Operatorji ne trpe pomankanja. Žive v izobilju kakor pred stavko. Njihov premog je v zemlji. Ako ga jim delavci ne izkopljejo danes, ga bodo enkrat pozneje. Dobiček v bodoče jim je zasiguran, kakor jim je bil v prošlosti.

V tej kritični situaciji, ko so stavkarjem pošla že vsa sredstva in ko njihova unija sama ne more nuditi dovolj izdatne pomoči, je bil poslan apel na unije ameriškega delavstva za gmotno pomoč. Mnoge so se že odzvale, večinoma pa so te dni podvzele korake za zbiranje prispevkov. Borba premogarjev v vzhodni Pennsylvaniji je borba ameriškega delavstva za unijo in proti odprti delavnici. Tega se unije zavedajo, in v interesu članov vseh unij je, da to zavednost pokažejo tudi v praksi.

V tej značilni krizi na antracitnem polju je vzbudil V. L. Bergerjev predlog za socializacijo premogovnikov veliko večje zanimanje kot bi ga v drugačnih okolščinah. Mnogi listi, med nji-

mi "Chicago Tribune", so ga komentirali v uredniških člankih, seveda v protivnem smislu. Kapitalistični svet se ne boji ničesar bolj kakor takih predlogov, posebno če so ekonomsko in statistično zdravi. Berger je edin socialist v kongresu. Za seboj nima nikake skupine, toda o njegovih predlogih, resolucijah in govorih se debatira in piše v javnosti več kot o kateremkoli drugem progresivnem ali neprogresivnem kongresniku. Škoda za delavstvo, ker nima v zbornicah več Bergerjev in manj "prijatelj delavstva".

Fašistično poitaljančevanje narodnostnih manjšin.

Italijanska vlada ima v svojih mejah okrog četrt milijona Nemcev, večinoma na Tirolskem. V vojni "za demokracijo in samoodločevanje narodov" je dobila na svoji severovzhodni meji kos ozemlja, ki je po narodnosti nemški, toda tvori strateško mejo v prilog tiste dežele ki ga poseduje. Italija je zmagala in ga dobila. Sedaj hoče, da postane "osvobojeni" teritorij tudi jezikovno italijanski. V ta namen so odpravljene nemške šole skoro popolnoma. Nemški listi, ki se nočejo sprijazniti s politiko režima v Rimu, so zabranjeni. Nemcem so o Božiču prepovedali celo božična drevesca. Imena nemških vasi, potokov, gora itd. so oblasti poitaljančile. Nемец, ki je osumljen da je potomec Italijanov in si je kedaj, bilo to davno ali pred 15. leti, ponemčil ime, si ga mora zopet poitaljančiti.

Ker so Nemci velik narod in ker v propagandi niso med zadnjimi, so radi teh nasilnih italijanskih metod dvignili veliko šuma. Jugoslovani tega niso zmožni, zato se o enaki taktiki italijanske vlade v jugoslovanskem Primorju le malo čuje v inozemstvu. Italija pravi, da je z vojno pridobila nazaj svoje naravne meje, in v teh mejah mora biti vse italijansko, kakor zahteva interes Italije. Male države so na podlagi mirovne pogodbe dolžne dati narodnostnim manjšinam vse jezikovne pravice. Italija nima te dolžnosti, ker je "velesila". Nikogar namreč še ni, ki bi jo mogel prisiliti delati to kar bi morala delati vsaka poštena vlada in država. Ampak poštenosti je v kapitalističnem svetu malo.

Ironija v sedanjih bojih med Nemci in Italijani je, da so pred leti očitali Italijani, Poljaki, Slovenci in Čehi Nemcem isto kar danes očitajo Nemci drugim. Nasilne potujčevalne metode nikjer in nikdar ne vodijo v prijateljstva in sporazume, pač pa so olje na ogenj sovraštev med narodi.

Ali je v vaši naselbini zastopnik "Proletarca? Če ga ni, se priglasite. Pišite upravništvu, ki vam bo poslalo navodila in listine.

Eksplozije v premogovnikih naraščajo.

Pred par tedni je eksplozija v premogovniku blizu Wilburtona v Oklahomi zahtevala do sto življenj. Par dni pozneje se je dogodila v Farmingtonu, W. Va. Dne 29. jan. je eksplozija pretresla rove Premier Coal kompanije blizu Helene v Alabami. Sedemindvajset premogarjev je bilo ubitih. Isti dan se je dogodila eksplozija v West Frankfortu, Ill., ki je vzela življenje petim premogarjem. Kompanija se hvali, da je s svojimi varnostnimi pripravami in metodami obvarovala življenje 1,100 rudarjem, ki so bili v času eksplozije v rovih. Dne 26. januarja je eksplozija v bližini Trinidada v Coloradi vzela življenjem trem premogarjem, 33 pa se jih je s težavo rešilo. Vsi so prišli na površje obžgani, potolčeni in prestrašeni. Dividende, ki jih dobivajo premogarji, niso atraktivne, in če bi delavstvo hotelo, bi bile lahko boljše, kajti bolj slabe skoro ne morejo biti.

Fiasko ameriške prohibicije.

Federalna vlada troši milijone dolarjev za uveljavljene prohibicije, katera prepoveduje izdelovanje in uživanje alkoholnih pijač. Kazni za prestopke so zelo stroge. Lokale, v katerih se toči in prodaja nepostavna pijača, se lahko zapre za eno leto, in sodišča so jih res že mnogo zaprla. Razni lokali in stavbe, ki v skupni vrednosti predstavljajo milijone dolarjev, so na sodniški ukaz zaprte za leto dni in s tem odvzete vsakemu prometu. Škoda za lastnike je ogromna. A vendar se pije in trži z alkoholnimi pijačami naprej, vzlic vsem federalnim in državnim zakonom ter strogim kaznim.

Trije najvišji federalni uradniki so pred kratkim v listih in v govorih izjavili, da je prohibicija stvar, katere federalne oblasti brez drastične kooperacije od strani posameznih držav ne bodo mogle nikoli uveljaviti.

Farsa prohibicije je v tem (dasi o nji federalne oblasti in hinavci silno neradi govore), da so njeni največji kršitelji tisti uradniki, ki so plačani zato da jo uvajajo. Največji "bootleggerski" interesi imajo največ protekcije v teh uradnikih. Kadar jih odslove, gredo v "business", to je, pridružijo se butlegerjem ali pa nadlegujejo male ribice, ki prodajo sem pa tam kak polič pijače in zahtevajo od njih odkupnino. Marsikak teh uradnikov je po značaju tolovaj in svojo službo izvršuje po tolovajsko.

Hipokriti, ki načeljujejo federalnim oddelkom za uveljavljanje prohibicije in poveljujejo svojim ljudem, nočejo nikoli in v nobenem slučaju priznati, da je ves prohibicijski aparat spre-

menjen v gnezdo korupcije. Namesto da bi bili korumpiranci v ječi, jim mora ljudstvo celo drago plačati čas. Ker nič ne misli, trpi to farso in pije kar mu že pride pod roko. Dasi imamo mnogo neprijetnih izkušenj za sabo, nima kongres nikake resne volje modificirati ta zakon v toliko da bi dovolil pivo in vino, odpravil nekdanje salune in zadal korupciji, v kolikor jo je zvezane s prohibicijo, odločilen udarec. "Ker imamo zakon, ga je treba spolnjevati," pravijo kongresniki, potem pa gredo v svoje sobe v hotele in pijejo kakor da nimamo nobenega zakona ki določa kaj smemo in kaj ne smemo piti. "Jaz se s prohibicijo ne strinjam", pravi ta ali oni odlični politik, "ampak ker jo imamo, je naša dolžnost da jo uveljavimo". Potem gre v kak ekskluziven klub in pije tekočine ki so navadno jačje kakor pa je določeno v Volsteadovem zakonu. S prohibicijo se samo bega ljudi, krade se jim denar in v volilnih kampanjah služi prohibicija kapitalističnim politikom kot sredstvo, s katerim odvrtačo pozornost ljudstva od najvažnejših problemov. Prohibicija kakor je označena v 18. dodatku k ustavi in v zakonih ki ga definirajo, je neizvedljiva. Pametno ljudstvo bi pomoto popravilo in se iz nje kaj naučilo, Amerikanci pa so v takih stvareh komedijonti prvega reda, ali komedija se jim vseeno pokvari. Ko bo totalno pokvarjena, bomo na stvar najbrž pozabili, ali pa se bo kongres končno vendarle opogumil ter priznal resnico, ki je že danes vsakemu jasna.

Nov "triumf" Italije v pogledu vojnih posojil.

Ko je Mussolinijeva komisija uspela v Washingtonu, se je vrnila v Italijo in bila nekaj tednov pozneje poslana v Anglijo. Ameriška vlada je popustila 75% od svojega posojila Italiji. Italija bo plačala skozi dolgo vrsto let le 25c na vsak dolar, ki ga dolguje tej deželi.

Še boljše pogoje je dobila v Angliji. Italijanski dolg Angliji je veliko večji kakor Zedinjenim državam. Odplačevala ga bo na obroke skozi 62 let. Anglija ni popustila Italiji radi prijateljstva do nje ali vsled radodarnosti, pač pa vsled svoje zunanje politike, v kateri ji Italija ne more mnogo koristiti tudi če bi bila zaveznica Anglije, toda lahko ji veliko škoduje. Anglija je popustila od posojila zato da ji Italija ne bo delala neprilik v Sredozemskem morju in drugje, kjer so interesi Velike Britanije najbolj ogroženi.

Anglija hoče v Evropi mir, ker je njena trgovina odvisna od Evrope. Italija pod Mussolinijem pa ni najboljša garancija za evropski mir. Angleška vlada je dala Italijanom migljaj, da naj store kolikor morejo za gospodarsko

okrepitev svoje dežele, in če se posvete temu cilju, tedaj Anglija ne bo neizprosna upnica. Italijani so obljubili da ne bodo uganjali provokacij in Anglija je popustila v proporciji še več kakor Zedinjene države. Tudi ako bi zahtevala več, bi Italija vseeno ne plačala, ker nima s čim. Svoja sredstva rabi doma in za svoj militarizem, za odplačevanje dolgov pa ji ne preostaja ničesar. Kar je do danes povrnila, je odplačala s posojenim denarjem.

Provokatorjev "odgovor" in njegova vprašanja.

"Proletarec" z dne 21. januarja je priobčil članek "Italijanski komunisti in Mussolinijeva diktatura", kateri vključuje prevod Moderwellovega poročila čikaškim "Daily News" o razmerju med italijansko komunistično stranko in Mussolinijevo diktaturo.

Ta članek je razburil urednika "D. S." in kakor navadno, govori o obrekovanju, pri tem pa seveda sam obrekuje.

Ali ima provokator in lažnik, ki se naziva urednik "D. S.", pogum ponatisniti dotični članek iz "Proletarca" in poleg njega svoj članek, namreč isti članek kot ga je objavil v številki svojega lista od zadnjega tedna?

Ko se je začel razvijati fašizem in prišel Italiji na krmilo, še ni bilo socialistične delavske internacionale, torej ga ni mogla prva obsoditi pravi urednik "D. S." No, pa ne, čakali smo Zinovjevih instrukcij.

"Pogumen" je in našteva "fakte" o zvezi italijanskih socialistov z Mussolinijem in "želi" da "mu prinesemo protidokaze."

Sam pravi, da je bilo izmed 11,000 ubitih delavcev v Italiji 800 članov komunistične stranke, drugi pa so bili po njegovem razlaganju "večinoma levo stoječi socialisti." Torej zelo čudna zveza. Giacomo Matteotti je bil tajnik unitarske socialistične stranke, pripadajoča socialistični delavski internacionali. Bil je umorjen, in umorili so ga poglavarji italijanskega fašizma. Provokator, plačan, najet in importiran za napadanje in obrekovanje socialistov, pa pravi: Socialisti v Italiji so v zvezi z Mussolinijem.

Prošlo jesen so fašisti "razkrili" zaroto, katere namen je bil "umoriti Mussolinija". "Atentat" so preprečili ravno v trenutku, ko je zarotnik nameril smrtonosno cev na Mussolinija. Koga so fašisti obdolžili zarote? Socialiste in framazone. Provokator pa pravi: Socialisti v Italiji so v zvezi z Mussolinijem. On ve, zakaj tako govori.

Unitarsko socialistično stranko, ki je predstavnicca mednarodnega socialističnega gibanja v Italiji, je Mussolini proglasil za nelegalno in se je morala razpuščiti. Ali zato, ker so socialisti v Italiji v zvezi z Mussolinijem?

Ali so bili socialistični domovi, tiskarne in knjižnice razbite vsled take zveze ali zato ker take zveze nikoli ni bilo?

Ko je Vandervelde v Locarnu obrnil Mussoliniju hrbet in ga demonstrativno ignoriral, je fašistično časopisje v Italiji pisalo, da bi se socialist Vandervelde lahko od komunistov naučil kako je človek lahko tudi napram Mussoliniju uljuden in prijazen. Kaj pa name-

rovani Mussolinijev obisk v Anglijo — kdo ga je preprečil?

Provokator vpije: "Odgovorite jasno!" To pravi zato, ker sam ne govori jasno. Tat pravi: "Držite, lovite tata!" zato, da obrača pozornost od sebe drugam. Pa vendar ga bodo počasi spoznali tudi tisti ki bi radi napravili iz njega "voditelja", svetnika in mučenika.

Zbor sindikatov v Sloveniji.

Decembra prošlo leto se je vršila v Ljubljani pokrajinska konferenca Ujedinjenih sindikatov (strokovnih organizacij) za Slovenijo. Zborovala je dva dni. Kongresu je prisostvovalo 91 delegatov, ki so zastopali okrog sedem tisoč organiziranih delavcev. Glavne točke dnevnega reda so bile: poročilo o zedinjenju strokovnih organizacij, o bodočem delu, o volitvah v delavsko zbornico itd. Vsi važnejši zaključki so bili skoro soglasno sprejeti, dasi so v ujedinenem sindikalnem pokretu Slovenije zastopane razne delavske struje, med njimi npr. ona "skrajnih levičarjev", ki jo vodi Marcel Žorga. Napori "čistih" komunistov preprečiti zedinjenje se niso posrečili.

Dne 11. januarja se je vršil v ljubljanskem mestnem domu velik protesten shod ljubljanskega delavstva proti krivicam ki se gode delavskemu ljudstvu in proti tlačenju ustanov, ki bi imele služiti delavstvu. Nastopili so zastopniki vseh organizacij razrednozavednega delavstva. Dvorana je bila nabito polna. Protestna resolucija je bila sprejeta z odobravanjem in brez ugovora. Delavstvo v Sloveniji se torej polagoma vrača v "enotno fronto" za enoten boj, kar je pozdravljati.

Zedinjene države v produkciji žita.

Zedinjene države niso samo ena najbolj razvitih industrialnih dežel, ampak tudi najbolj razvita agrarna dežela. Agrikultura je v Ameriki industrija. Umno poljedelstvo je na visoki stopnji tudi v nekaterih evropskih deželah, npr. na Danskem, Češkem, v Nemčiji in več drugih. Ampak med ameriškim in tamošnjim je razlika v načinih. Tukaj se prideluje vse v velikih množinah, tam se v glavnem gleda na to, da se zvišajo pridelki na zemlji kolikor jo je na razpolago za obdelovanje.

V pridelovanju žita so Zedinjene države ena prvih na svetu. Prideluje se v veliki množini pšenica, koruza, oves rž in ječmen, pa tudi riž, lan itd.

Skupni pridelek pšenice l. 1924 je znašal 887,673,000 bušljev v vrednosti \$1,136,596,000.

V skupnem pridelku pšenice je bila omenjenega leta na prvem mestu država Kansas, in potem po redu No. Dakota, Nebraska, Oklahoma, Montana, Ohio, Minnesota, Illinois, So. Dakota in Indiana. Vse te države so pridelale od 31 do do 153 milijonov bušljev pšenice.

V pridelku koruze prednjači država Iowa (304,752,000 bušljev); takoj za njo sledi Illinois (293,600,000 bušljev) in na tretjem mestu je Nebraska (203,280,000 bušljev). Nad sto milijonov bušljev koruze pridelajo poleg omenjenih še države Indiana, Minnesota, Missouri in Kansas.

LJUBLJANSKI TIPI

Satirično-psihologični obrazi.

Spisal Josip Suchy.

(Nadaljevanje.)

Ljubljana v diluvialni dobi.

Bilo je to takrat, ko se je žareča zemeljska obla ohladila ter so se na njej pojavila prva bitja. Tik mamutov in losov, prajelenov in jamskih medvedov je tačas še nežno zemeljsko plast tlačil fosilni človek.

Predstavimo si v duhu, kako se je pred toliko in toliko milijoni leti životarilo v beli ledeni Ljubljani.

Ne vem sicer, da bi že takrat Ljubljana nosila svoje ponosno ime; vsekakor pa stoji, da je bila gotovo bolj bela, kakor je sedaj. Bilo je v dobi, ko še ni vznikla kultura, ki je dandanes patentirana v Ljubljani. Še ni bilo predsodkov, kast, različnosti mnenja, partizanstva in klečoplastva, še se ni pojavila nestrpnost in — megalomanija še imenom ni bila znana. Aurea prima aetas —

Ljubljanski pračlovek se je kretal in šetal svojevoljno, neovirano. Bival je v jamah, kamor si je otel družico, ki ga je spremljala na njegovih loyskih potih. Odeta v kožuhovino sta brzela tja v smeri proti Alešu, zasledujoča jelena. Plen jima ni ubegnil, ker znala sta pogoditi s kamenji, kar njihovi današnji potomci včasih niti ne pogodijo s puško. Tačasni ljubljanski župan je imel svoj brlog, recimo, tam pod Gradom. Od tu je z rogom nosorožca (zakaj ta mrcina je nedvomno pohajkovala po razsežnih obalah Ljubljance) skliceval naše praočete in matere na občinske seje. Pestra slika se je nudila očesu, ko so prihajali tam izza Golovca, Šmarne gore, Rožnika in Krima orjaški Praljubljančani, noseč v rokah svoje kamenito orožje: sekire, kladi in nože. Marsikdo je vstopivši v posvetovalni brlog nejevoljno odvrzel medvedjo kost, ki jo je ravnokar glodal, zakaj župan je bil že takrat ugledna osebnost. Menda so že takrat snovali načrte za poglobljenje ravnokar v strugo se zatekle Ljubljance, kakor se to da posneti iz diluvialnih preostankov orodja v strugi Ljubljance, Barja takrat še ni bilo. Nekako tam v smeri proti današnjim Fužinam so Praljubljančani imeli svoje pašnike za mamute, prajelene in dinoterije. Marsikaka brhka fosilna Ljubljančanka je tam preseдела v solnčnih dnevih — molžeč mamutko ali dinoterko. Upravičena je domneva, da se namolzle precejšnje množino mleka, saj pa so tudi tačasni ljudje vzpričo svoje neotesanosti več prenesli nego njihovi potomci.

V tačasnih praljubljanskih pivnicah so kakor i danes posedali žejni lovci in ljubljanski občinski pravesetniki ter si pripovedovali svoje doživljaje. Ti brlogi so nedvomno nadomeščali dnevnik, ki jih takrat seveda še niso poznali.

Podoknice niso še bile v modi, prvič, ker je imel itak že vsak svojo družico in drugič, ker je nedostajalo hiš v našem zmišlu. Vendar pa so, sodeč po izkopninah fosilnih Ljubljančanov, poznali že poligamijo. Tudi tozadavnih preprirov ni manjkalo, zakaj pri izkopninah so našli na prebite lobanje.

To so morala biti okusna mamutska reberca! Da so jih z veseljem uživali fosilni Ljubljančani, svedoči

priljubljenost reberc pri njihovih današnjih potomcih. Dinoterije pa so morali gotovo peči kar na različnih, zakaj ta žival je bila v to svrhu zelo prikladen predmet. Vidim jih v duhu, kako so svojimi kamenitimi nožmi rezali kose uboge živali. Prav iztrebili so jo, zakaj dinoterij ni prešel na naše čase.

Tango, Blues in Java takrat še niso plesali, pač pa je morala biti udomačena polka, ki je doživela naše čase.

To vem, da je mrgolelo ljudstva na praljubljanskih tleh, ko so se vračali lovci na severne medvede s kamniških planin. Čudno, da jim že takrat ni zadoščala domača hrana. Kljub vsej nekulturnosti so vendar že poznali delikatose. Starokopitna: *variatio delectat!*

Tačasni Ljubljančani so gotovo tudi govorili v dialektu. To je seveda samo domneva. Stoji pa, da so se odlikovali z neko večjo inteligenco, nego njihovi sosedi naokrog. To proizhaja že iz fakta, da še danes diči njihove potomce.

Kaj radi so morali pohajati na Šmarno goro, na Sv. Katarino, Krim itd., čijih rastlinstvo je takrat začelo šele poganjati brstje. V dolinah je bilo takrat še precej ledu. Solnce še ni bilo tako gorško, kakor dandanes.

Bili so to zlati časi v vsakem pogledu. Lahko smo ponosni na naše pradede, čijih vrline smo si osvojili. Večnaja jim pamjat! Kje je bil takrat še Tutankhamon!

(Dalje prihodnjič.)

Novi upravni odbor "Proletarca".

Na občnem zboru J. D. T. D., ki se je vršil dne 28. januarja, so bila podana razna poročila, med drugimi poročilo funkcionarjev, poročilo upravnika in nadzornega odbora o gospodarskem stanju "Proletarca" in o finančnem poslovanju v preteklem letu. Predsedoval je F. Godina. Aleš je podal poročilo tajnika, Žagar za upravništvo in Tauchar ter Oven za nadzorni odbor. Občni zbor je sklenil podzvzeti potrebne korake za povečanje "Proletarca" in v ta namen bo iskal kooperacije vseh agitatorjev in drugih sodrugov, katerim je za povečanje in razširjenje našega glasila.

Zbor je sklenil, da izdamo "Ameriški družinski koledar" kakor dosedanja leta, tudi za leto 1927. O podrobnostih bodo sklepale bodoče seje upravnega odbora. Tisti, ki imajo v tem pogledu kakšne sugestije, naj jih pošljejo na naslov upravništva.

Letošnja prvomajska številka "Proletarca" bo v glavnem posvečena JSZ. Vsebovala ho prispevke naših številnih sotrudnikov in agitatorjev, ki bodo opisali kakšen je bil razvoj socialističnih in splošnih društvenih aktivnosti v njihovih naselbinah.

Finančno poročilo in podrobno poročilo upravnika o stanju "Proletarca" in J. D. T. D. bo poslano klubom v kratkem. Občnega zbora so se udeležili Alesh, Cainkar, Tauchar, Godina, Vider, Blaž, Novak, Zaitz, Olip, Oven Žagar in Pogorelec.

V upravni odbor "Proletarca" za leto 1926 so bili izvoljeni sledeči sodrugi:

Frank Alesh, Joško Oven, John Olip, Filip Godina, Fred A. Vider, Donald J. Lotrich in Andrew Kobal.

Dosedaj je imel upravni odbor "Proletarca" pet članov, v bodoče bosta dva več. Upravni odbor mora zborovati najmanj enkrat na vsake tri mesece. Izmed sebe voli predsednika, tajnika, blagajnika in nadzorni odsek.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

KLUB J. S. Z. V CLINTONU ZA POMOČ STAVKUJOČIM PREMOGARJEM.

CLINTON, IND. — Klub št. 41 JSZ. priredi v soboto dne 6. februarja ob 7. zvečer v Petro Mecca dvorani na 9. cesti maškaradno veselico, katere čisti prebitek je namenjen stavkujočim premogarjem v Pennsylvaniji.

Nagrade so določene za tri najboljše maske.

Odločili smo se prirediti to veselico ker je to en način potom katerega se bo moglo dobiti nekaj sredstev v pomoč delavcem, kateri so že nad pet mesecev na stavki.

Vse tukajšnje in okoliško občinstvo (iz naselbin Clinton, Universal, Blanford itd.) vabimo, da se te priredbe udeleži v čim večjem številu. Imeli boste nekaj ur prijetne zabave v velikem krogu prijateljev in znancev, in drugič, pomagali boste po svojih močeh vašim sotrpinom. Na svidenje v soboto dne 6. februarja. — *John Juvanc.*

KONFERENCA SLOVENSKEGA NARODNEGA DOMA V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — Konferenca delničarjev Slovenskega narodnega doma v Clevelandu, ki se je vršila v drugi polovici januarja, je bila zelo živahna. Razmotrivala je mnogo o "refinanciranju" Doma, kar pomeni, da naj se dobe sredstva s katerimi se bo odplačalo sedanjí dolg (zapopen v bondih katerih ima največ SNPJ., SSPZ. in pa JRZ.) in mesto tega naj se dobi novo posojilo pod ugodnejšimi pogoji. Poročila so bila obširna in v splošnem ugodna, je pa tudi mnogo neprilik, kar med nami ni nič čudnega.

Interesantna razprava je bila tudi o mladinski šoli, ki je pod pokroviteljstvom S. N. D. So pa z njo velike težkoče, prvič ker je to za Slovence nov eksperiment (kajti to ni "ljudska šola" kakršne so poleg slovenskih farovžev), in drugič, ker je treba mladino šele pravilno zainteresirati za stvar in ravno tako starše.

S. N. Dom je sedaj resnično zbirališče clevelandske slovenske kolonije. V njem sta dve šoli, ena za mladino ki je pod pokroviteljstvom Doma, in druga za poučevanje angleščine in računstva, ki jo vodi soc. klub št. 27. Dramske predstave, koncerti, zabave, shodi in druge priredbe se vrše v prostorih S. N. Doma. Neštete seje, sestanki in manjše zabave so centralizirane v Domu. V njemu sta tudi dve knjižnici in čitalnici, Narodna in socialistična.

Novi odbor (direktorij) ima 21 članov. Vsaka konferenca jih izvoli sedem, kajti termin ne poteče vsem naenkrat. Na januarski konferenci so kandidirali v odbor: Anton Anžlovar, Jos. Siskovič, Frank Somrak, Dr. Mally, Frank Černe, Louis F. Truger, Frank Stopar, Janko N. Rogelj, Jos. Birk, Frank Klemenčič, John Avsec, Jack Selan, Ant. Kolar in Boris Pavlin.

Izmed teh so bili izvoljeni: Za tri leta: Dr. J. Mally, Frank Černe, Louis F. Truger, Anton Anžlovar, Frank Stopar, Frank Somrak in Janko N. Rogelj. Za dve leti: Jos. Birk in Frank Klemenčič. Za eno leto: John Avsec in Anton Kolar. Stari direktorji ostanejo: John Marn,

John Levstik, Ludvik Medvešek, Math Satkovič in Vatroslav Grill za dve leti, Frank Mack Jos. Skuk, Andrej Tekavec, Erazem Gorshe in Jos. Jauch za eno leto.

Dolgo je čakala naša naselbina, da je dobila svoj Dom, in sedaj ko ga imamo smo šele izprevideli, kako je nam potreben. Zato pa je dolžnosti naselbine, katera ga je zgradila, dolžnost vseh tistih ki so se zanj žrtvovali in storili vse da uresničijo idejo, varovati to našo svetinjo in paziti, da bo služil narodu in samo narodu, ne samo danes in drugo leto, ampak tudi v bodoče, čez leta, kajti premnogokrat se zgodi, da se tisti ki delajo največ utrudijo ter se umaknejo, drugi pa vzamejo sad.

Poročevalec.

VAŽNO ZA SODRUGE V BLAINE, O.

BLAINE, O. — Socialistični klub št. 189 JSZ. je vsled veselice, ki jo bo imel dne 13. februarja, premetil datum svoje redne seje na prvo nedeljo v februarju. Pričela se bo ob 10. dopoldne. Udeležite se je točno in vsi. Privedite s seboj simpatičarje, da postanejo člani naše stranke. Vsi, ki so pripravljeni delati za svoje interese, to je v korist vsega delavskega ljudstva, so nam dobrodošli.

Naša veselica se vrši kot že omenjeno v soboto 13. februarja v prostorih sod. Antona Bradleya. Pričela se bo ob 7. zvečer. Vstopnina za moške je 50, ženske so vstopnine proste.

Naš klub vabi vse tukajšnje in okoliško delavstvo, rojake in rojakinje, da se v največjem številu udeležite te zabave. Skrbeli bomo za dobro postrežbo in razvedrilo.

Naj končno omenim, da se bodo razun omenjene naše seje vršile vse druge kot po navadi, to je vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2 popoldne pri s. Bradleyu.

Jožef Sadar, organizator.

PRVO PREDAVANJE V KLUBU ŠT. 1 BILO USPEŠNO.

CHICAGO, ILL. — V petek dne 29. jan. je v klubu št. 1 predaval sodrug Ivan Molek o temi "Družba bodočnosti". Udeležba je bila precejšnja. Opazili pa smo, da je manjkalo mnogo naših članov, kar se na takih predavanjih ne bi smelo dogajati. Predavanje sodruga Moleka bo priopčeno v Proletarcu, in s tem se njegova avdijenca zelo poveča. Ko je končal z govorom, so sledila vprašanja, katerih je bilo mnogo. Predavatelj je na vsa odgovarjal. Predsedoval je s. Frank Alesh.

Prihodnje predavanje se vrši v sredo dne 10. februarja v dvorani SNPJ. Predaval bo s. Frank Zaitz o našem delavskem gibanju z ozirom na slovenske podporne organizacije.

Dne 19. februarja bo predaval dr. John Zavertnik o spolni higijeni. Predavanje za mladino, ki bi se imelo vršiti dne 19. februarja, je radi seje mladinskega društva SNPJ. odloženo na poznejši čas. Naša ostala predavanja se bodo vršila dne 19. marca, 30. aprila in 21. maja. Po seji kluba št. 1 dne 26. februarja bo predaval s. Ivan Molek o temi "Potvorjena zgodovina".

Vstop na predavanja vsakemu prost. Vstopnine ni. Agitirajte, da bo udeležba čim večja. — *P. O.*

PREDKONFERENČNA PRIREDBA KLUBA J. S. Z. V GIRARDU, O.

GIRARD, O. — V soboto dne 27. februarja se bo vršila v girardskem Slovenskem domu veselica, ki jo priredi tukajšnji socialistični klub št. 222 v prid ohijške Konference JSZ., katera bo imela svoj zbor dan pozneje, to je v nedeljo dne 28. februarja v isti dvorani. Veselica se torej vrši na predvečer konference, na kateri nastopi tudi girardski pevski zbor "Ljubljanski Vrt", ki bo zapel par pesmi. Igrala bo domača "Mladinska godba". Veselica se prične ob 7:30 zvečer. Konferenčni odbor se bo potrudil, da preskrbi, ako le mogoče, govornika ki bi nastopil na tej veselici, bodisi v slovenskem ali angleškem jeziku. Vstopnina za moške je 50c, za ženske prosta.

Sodrug in somišljeniki v Girardu in okolici, kot razvidite iz tega sporočila, bo imela naša priredba važen pomen, zato je potrebno, da doseže moralni in gmotni uspeh. Napolnite dvorano Slovenskega doma in seznanite se z zastopniki klubov JSZ. in društev Izobraževalne akcije JSZ., ki se bodo skorogotovo večinoma že ta večer nahajali v naši naselbini.

Rojaki delavci, pristopite v tukajšnji socialistični klub št. 222, ki ima svoje seje vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v Slovenskem domu. Ako je vam za pojačanje delavskega gibanja, tedaj ga pojačajte s tem, da se pridružite socialistični stranki.

Naročajte in čitajte "Proletarca", ki je res delavski list in zasluži nele vso podporo ki mu jo morete nuditi, ampak tudi to da ga širite in da ga pazno čitate. Sovražnikov ima mnogo in po številu jih je največ med nevednimi delavci. Zato nam je tak list potreben in ga moramo ohraniti, povečati, razširiti in še bolj izboljšati.

Letošnji "Ameriški družinski koledar" smo precej lahko razprodali vzlic temu da je bila naselbina poplavljena z drugimi koledarji več tednov poprej predno smo dobili naše.

V odboru kluba št. 222 JSZ. za leto 1926 so: Anton Segina, tajnik; John Petkovšek, organizator;; Frank Gorenc, blagajnik; John Kosin, zapisnikar. V nadzornem odboru so Anton Dobrovoljc, Frank Zorko in Joe Leskovec.

Naš klub ima v svoji knjižnici lepo zbirko knjig. Tisti katere veseli čitati, sezite po njih.

John Kosin.

ALI SO SOCIALISTI ŠKODOVALI S.N.P.J.?

Nasprotniki socialističnega gibanja med našim delavstvom radi poudarjajo, da so socialistične aktivnosti v škodo SNPJ. in drugim slovenskim naprednim podpornim organizacijam. Njihova enostavna zahteva je, da socialisti prenehajo biti aktivni povsod razen v svojih klubih. Zahtevajo od nas, da bi nastopali kameleonsko, kakor so sami navajeni.

Kdo je zanesel spore v razne slovenske organizacije in čemu?

Na ta in podobna vprašanja boste čuli odgovor, ako pridete na predavanje, ki se bo vršilo v sredo dne 10. februarja ob 8. zvečer v dvorani SNPJ.

PEVSKI ZBOR "LIRA" IN NJEGOVA BODOČNOST.

CHICAGO, ILL.—Med starejše obstoječe slovenske pevske zборе v Ameriki spada mešan pevski zbor Lira v Chicagu, ki je bil prvotno cerkven pevski zbor. V sporu s takratnim župnikom se je zbor, ali del zbora odcepil od cerkvenega korusa in tako je postala "Lira" pevski zbor neodvisen od cerkve. Vodil ga je Jacob Muha. Izmed prvotnih pevcev jih je danes le malo zraven. Mrs. L. Nemanich, A. Misja, J. Weble in A. Basha so mislim vsi, ki so v tem zboru skoro od začetka ali pa prav od začetka. Ko je odstopil J. Muha, ki je bil zborov pevovodja, je odstopilo precej drugih in "Lira" je zopet dobila nekaj novih smernic, ki so se še bolj oddaljile od cerkve. Prva leta je bila "Lira" ne samo mešan pevski zbor, ampak je imela tudi svoj tamburaški zbor, ki pa ni obstal. Kakor drugi slovenski zbori v Chicagu, priredi tudi "Lira" vsako leto enega, včasih dva koncerta. Dasi se jo še vedno lahko smatra za najboljši slovenski zbor v tem mestu, je vendarle že pred nekaj leti izgubila privlačnost. Učitelja ima sedaj jako dobrega in "Lira" je menda edini slovenski zbor v Chicagu, ki ima nekaj res izvežbanih pevskih moči. Toda za močan, efektiven pevski zbor jih tudi "Lira" nima dovolj.

Pevski zbor "Sava" se je pred nekaj tedni pridružil klubu št. 1 JSZ. V kolikor mi je znano, se je število aktivnih članov zbora od tedaj precej povečalo in zbor ima vse pogoje, da postane enkrat eden izmed najboljših. Danes seveda še ni in bi bilo nespametno trditi nekaj kar ni. "Sava" je samo moški pevski zbor. "Lira" je mešan zbor. Oba zbora skupaj — to je — če bi peveci in pevke obeh zborov vztrajali — bi šele lahko ustvarila skupino, iz katere bi res nastal močan in dober mešan zbor in ravno tako moški zbor, kajti imeli bi lahko oba.

Da se to izvrši, bi bilo potrebno, da "Lira" sledi "Savinemu" vzgledu. Ne bi se združila s "Savo", ampak se pridružila klubu št. 1, kakor se je "Sava".

Nekje sem čul, da je pri "Liri" mnogo volje za pridruženje h klubu št. 1, toda žele, da bi se spremenilo ime, ali pa da bi ostalo ime "Lira", ki ima baje pestrejšo zgodovino, več častnih spominov in več tradicije kakor kak drug slovenski pevski zbor v Chicagu.

Ako je ime edina zapreka, tedaj bi po mojem mnenju bilo najboljše, da se ime obeh zborov črta in se da skupnemu zboru novo ime.

Veliko škodo dela našim pevskim zborom nazor, utrjen med mnogimi člani in članicami, da so pevske vaje le nekaka pretveza za shajališče v svrhu družabnosti. Tako se polaga več važnosti tej družabnosti kakor pa petju. Gotov krožek se seznanj med seboj in v pevskem zboru dobi priliko, da se vsaj enkrat na teden snide skupaj in se malo "pošpasa". Pri tem se uči tudi peti in se za silo nauči nekaj pesmi, s katerimi muči tisto malo ljudi, ki pridejo na koncerte. Ta bolezen je več ali manj vdomačena v mnogoterih zborih vsepovsod.

Ako hočemo, da bo čikaška slovenska kolonija imela kedaj prvovrsten zbor, je treba misel o družabnosti popolnoma postaviti na stran in se v zboru posvetiti samo petju — ne pa špasom in zabavam. Ako se torej odstrani to misel da so zbori nekaki socialni krožki, ne bo med člani sedanje "Save" in mešanega zbora "Lira" nobene resne opozicije proti strnitvi v enoten zbor.

Po mojem mnenju bi ostal statut na ta način po-

večanega zbora enak kakor je bil sprejet na januarski seji kluba št. 1 za "Savo". Vprašanje glede odbora bi se lahko povoljno rešilo. Vsekakor pa bi bilo v interesu združenega zbora (ako namreč pride do združitve), da pristopi čim več članov in članic h klubu št. 1, kajti le tako morejo kandidirati v odbor.

Mešan pevski zbor bi pridobil precej mladine, posebno tu rojenih deklet, ki so takim zborom pristopnejše kakor pa tu rojeni fantje. S tem bi dobili eno sredstvo več za pridobivanje mladine v svojem krogu. Prihranili bi nekaj na izdatkih, ker ne bi bilo treba za skupen zbor toliko vaj in dveh učiteljev. Dobili bi priliko večžbiti več soloistov. Več moči bi pomenilo boljše kvartete in duete na naših koncertih.

To pišem zato ker vem da ima tudi "Lira" težke boje za obstanek in ker smatram, da je v interesu dobrega zbora boljše da napravi en gotov korak kakor pa da se giblje v negotovosti. Ako bi se primerilo da se razpusti ne da bi se kam pridružila, bi se njene moči razkopale in vse vežbanje njenih pevcev in pevki tekom dolgih let bi bilo za zbornu petje izgubljeno. To ne bi bilo prav, zato upam, da bo "Lira" o stvari razmotrivala in prišla kot časten zbor častno v krog klubovega zbora z vsemi svojimi moči. — c.

MAŠKARADNA VESELICA ŽENSKEGA DRUŠTVA "NADA", ŠT. 102 SNPJ.

CHICAGO, ILL. — Žensko društvo "Nada" št. 102 SNPJ. priredi v soboto dne 6. februarja v prostorih SNPJ. veliko maškaradno veselico, na katero vabimo vse od blizu in daleč. Zagotavljamo vas, da take veselice kot jo omenjeni dan priredi naše društvo že dolgo ni bilo. Daril za maske bo obilo. Prvo darilo dobi najpomembnejša maska. Postrežba je na naših zabavah vselej prvovrstna, in garantiramo, da bo tudi na tej zabavi. Igral bo Koludrov orkester.

Ker že vabimo, dovolite da povabimo tudi tiste ki so večinoma precej oddaljeni, in to so člani gl. odbora SNPJ., ki bodo imeli dva dni pozneje svojo sejo. Ker že morate priti tako ali tako v Chicago, pa se oglasite toliko prej, da se boste nekoliko zabavali v krogu članic našega društva ter drugih prijateljev in prijateljic društva. — Vabi odbor.

ODGOVOR S. MOLEKU.

Nikjer nisem zapisal, da je "Dolarjeva povest" plagijat. Ako bi bil jaz vnaprej vedel, da se bo kdaj razvil argument med s. Molekom in menoj radi povesti, bi bil marsikaj, kar sem čital, shranil. In, ako bi bil to storil, bi bil morda tudi drugače zapisal, kot sem. Toda ker s. Molek govori tako samozavestno, kakor da ni on še nikdar plagiral, mu priporočam, naj pogleda njegovo kolono "Meteoriti" z dne 28. dec. 1921 in primerja gotove odstavke z odstavki, ki so izšli v "Appeal to Reason" 24. dec. istega leta. Bil je namreč čas, ko sem se iz gotovih razlogov bolj zanimal za pisavo lista, katerega drugi urednik je s. Molek, kot se danes, kar je vsekakor obžalovanja vredno. Toda *tempora mutantur*.

Moja opomba glede akcije slov. literatov ni bila korektna. S. Moleku bi bilo hudo, ako bi kdo taval v zmoti, zato pojasnuje to reč s sledečo "lakonično" strahoto: "Kolikor jaz razumem poročilo, ne dolže književniki nikogar tatvine, pač pa se jeze radi neskrupuloznega ponatiskovanja njihovih leposlovnih del v ameriškem časopisju brez njihovega dovoljenja in — kar je glavno — brez odškodnine".

Sedaj je stvar jasna — kolikor jo namreč s. Molek razume. On ni gotov, če jo tudi drugi tako razumejo, ali kljub temu je dovolj pogumen, koregirati druge. Čemu ta katarakt besed, kar se lahko pove v dveh besedah? In pomisliti je treba, da je s. Molek meni zmeril kolono natančno in je bil poleg tega tudi toliko dobrohoten, da mi je dal upoštevanja vreden namigljaj. Toda kljub vsemu, kar se je zgodilo, vseeno upam, da s. Molek ne bo pograbil kamna in ga vrgel v me. In tudi ako bi to skušal, kdo ve, če bi to ne bilo Sisifovo delo.

Anton Slabe.

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

Za mesec december 1925.

DRŽAVA IN MESTO	Redne znamke	Dualne znamke	Izjemne znamke	Prejemki	Gl. stanu stranke	Drž. in okr. org.	Konv. fond J. S. Z.
ILLINOIS:							
Nokomis	14	8	..	\$7.00	\$2.20
Springfield	12	7	..	6.05	1.90
Viriden	6	1.8060
Chicago No.1	40	10	..	15.50	5.00
Chic. No.224	20	4	..	7.40	2.40
Waukegan	25	3	..	8.55	18.62	14.90	3.10
INDIANA:							
Clinton	26	13	..	12.35	3.90
Universal	8	2.40	5.87	4.70	.80
KANSAS:							
Gross	2	8	..	3.40	1.25	1.00	1.00
OHIO:							
Noble	14	4.20	1.40
Cleveland	40	12.00	4.00
Maynard	8	14	..	7.30	2.20
Fairpoint	4	2	..	1.0060
Girard	20	6.00	2.00
Power Point	2	6	..	2.7080
Warren	20	6.00	2.00
Barberton	40	12.00	4.00
Blaine	8	4	..	3.80	1.20
Glencoe	10	2	..	3.70	1.20
Collinwood	44	12	..	17.40	5.60
Piney Fork	12	2	..	4.30	1.40
Bridgeport	6	1.80	33.75	27.00	.60
PENNSYLVANIA:							
West Newton	10	4	..	4.40	1.40
Sygan	25	7.50	2.50
Herminie	8	1	..	2.7590
Renton	4	3	..	2.2570
Avella	8	8	..	5.20	1.60
Lawrence	12	2	..	4.30	1.50
Latrobe	6	3	..	2.8560
Lloydell	14	2	..	4.90	1.80
Pittsburgh	20	4	..	7.40	2.40
Moon Run	..	23
Forest City	10	2	..	3.70	1.20
Meadowlands	11	3.30	19.63	15.70	1.10
WEST VIRGINIA:							
Triadelphia	16	1	..	5.15	1.70
Pursglove	10	3.00	3.38	2.70	.70
WISCONSIN:							
Sheboygan	20	6.00	3.10
Milwaukee	20	6.00	5.00	4.00	2.00

Skupaj .575 125 23 \$216.25 \$87.50 \$70.00 \$75.10

	Rednih	Dualnih	Izjemnih
Znamk na roki 1. dec.	288	122	48
Prejeli iz gl. stana.	400

Skupaj	688	122	48
Razpečanih tekom meseca	575	125	23

Na roki 31. dec. 1925.....113 03*) 25

*) Pri dualnih znamkah se mi je vrinila pomota, faktično bi imele primanjkovati 3 znamke, toda pri računanju so še 3 preostale.

Odgovor na poziv in prošnjo.

Od tajnika društva Francisco Ferrer št. 131 SNPJ. smo dobili dne 19. jan. t. l. sledeče pismo:

Mr. Frank Zaitz, Chicago, Ill.

Cenjani:

Po nalogu društva Francisco Ferrer št. 131 S. N. P. J. Vas tem potom pozivam in prosim, da do naše prihodnje društvene seje, ki se bo vršila 5. februarja v S. N. P. J. dvorani, kot urednik "Proletarca" pojasnite pismenim potom prvi del kolone "Brez naslova" v št. 939 "Proletarca" z dne 10. septembra 1925, predvsem pa da ugotovite, če je bilo pod tistim društvom, o katerem se govori, mišljeno društvo Francisco Ferrer št. 131 S. N. P. J.

Na podlagi Vašega pojasnila bo društvo sklepalo, če ostane še nadalje član Izobraževalne akcije J. S. Z. Z bratskim pozdravom!

JACOB ZUPANČIČ, tajnik.

V dotični številki "Proletarca" ni bilo v rubriki "Brez naslova" omenjeno NOBENO društvo ne direktno, NITI NE INDIRECTNO. Niti ni bilo v nji govora O DRUŠTVU.

V nji je bilo v prvem odstavku govorjeno samo o NEKI seji (torej ne o društvu), in sicer s sledečim besedilom:

"... Nekje je bila seja, in kričanje proti 'Proletarčevi kliki' se je razlegalo blok daleč naokoli..."

"Neka seja" NI društvo. Na seji, eni kot drugi, govori ta ali oni lahko marsikaj, toda to še ne pomeni da je društvo ODGOVORNO za njegove besede, ako z njimi ne soglaša. Odgovorno je za SVOJE stališče in za SVOJE sklepe.

Toliko v pojasnilo, da se ne bi stavkov, ki so bili priobčeni v omenjeni izdaji "Proletarca" zaobračalo tako kakor da so bili naperjeni proti temu ali onemu DRUŠTVU kot takemu.

Organizatorični fond J. S. Z.

V. Izkaz.

SPRINGFIELD, ILL.: John Goršek	\$.50
CLINTON, IND.: Dr. št. 50, SNPJ. \$1; po 25c: . . .	
John Škoff, Matt Chesnik, Joe Gračner, Frank Bregar; po 10c: Ant. Ažbe in Leo Hodomal; Anton Ažbe, 15c, (poslal Fr. Bregar) skupaj	2.35
VIRDEN, ILL.: Fr. Ilersich \$2.35; po 50c: John Homec, Joe Korsic, Jakob Lehan, Frank Meditz, John Ogrinc, Joe Kogay; po 25c: Ana Dolenc, Andy Kocjan, Tony Smola, Frank Arh, Frank Baloh, John Panian, Tony Brain, Wencel Aybrecht, Mathew Pink, Tony Matinčič, Tony Dolenc, John Juvan, John Sterbenz, Jacob Mrcun, Jacob Zaverl, John Možina, John Schluge, Jack Zupanec, Ant. Yerin, John Spajzar, Victor Hlaže, Fr. Stempihar, Simon Kaucich, Frank Vončina, Samie Kaucich; po 10c: Ant. Štrukelj in Matevž Kerhlihar, (poslal Frank Ilersich) skupaj	11.80
Skupaj	\$ 14.65
Prejšnji izkaz	349.22
Skupaj	363.87

Oglašajte priredbe klubov in društev v "Proletarcu".

BREZ NASLOVA

K. T.

V New Yorku so se lotili akcije za slovenski dom. Stavbišče so že kupili. Dne 17. januarja so imeli prvo veselico v prid doma, katere se je udeležilo do 700 oseb. Dobička bo kake štiri stotake. Skoro vsa društva so zastopana v akciji. "Glasnarodovci" so proti, pravijo da zato ker bo ideja težko izvedljiva. Razen tega imajo vodstvo v rokah drugi.

Slovenski dom v New Yorku, če se ga zgradi, bo stal "na narodni podlagi ne glede na politično ali-versko prepričanje posameznika." Tako konstatira newyorški neilustrirani ilustriran tednik, ki je na vsak način za nepristransko narodno podlago. V načelni izjavi korporacije Slovenski dom v New Yorku je ta podlaga zavarovana s sledečim stavkom:

"To načelo ostane neizpremenjeno, dokler ga ne ovrže vsakoletni občni zbor zaporedoma skozi deset let..."

Vse take garancije prav nič ne pomenijo. SNPJ. ima v svoji načelni izjavi določbo, ki pravi, da mora sedanji temelj Jednote ostati nespremenjen, dokler ga ne ovržejo tri redne konvencije po vrsti s tričetrtinsko večino delegatov.

Kar se tiče newyorškega doma, je točka v njegovi načelni izjavi neizvedljiva. Korporacija ki misli zgraditi slovenski koloniji dvorano, ni nepristranska. Kontrolirajo jo elementi, ki bi socialistov prav gotovo ne trpeli na odgovornih mestih v odboru. Sicer pa takih živali med newyorškimi Slovenci ni. Določba, da ostane načelo korporacije neizpremenjeno, dokler ga ne ovrže vsakoletni občni zbor skozi deset let, je brezpomembna. Ako pride dom recimo čez pet let v roke taki večini, ki bi jo tvorili namesto mlačni skrajni klerikalci, bi bil dom popolnoma klerikalen in bi služil samo njihovim namenom, neglede na določbo "skozi deset let". "Načelo" bi bilo izpremenjeno tisti trenutek, ko bi bila izpremenjena večina. Ako bi se dogodilo, da bi sedeli na prihodnji konvenciji SNPJ. v večini delegatje s klerikalnimi in pobožnjaškimi tendencami, bi SNPJ. dobila nov, pobožen in napol pobožen glavni odbor, glasilo jednote bi se urejevalo v novem, "pravem" duhu po "volji večine članstva" in določba v načelni izjavi bi bila lahko naprej na papirju. Načelno izjavo, — namreč *načelo*, ima človek v duši, ali pa ga sploh nima. Enako organizacija. Imamo organizacije načel in imamo take ki jih nimajo, pa se celo ponašajo s tem, čes, mi nismo nikjer in za nikogar. Ampak so za nekoga. "Nepriustranost" je le maska, s katero pokrivajo svoje "neustrankarsko" strankarstvo.

Francišškanski "A. S." kolekta za stavkujoče premo-garje. Ko to pišem, je nabral okrog \$100. Premo-garji ki hočejo podporo iz frančiškanskega fonda, se morajo obrniti direktno na list. Prošnjo mora potrditi župnik ali pa odborniki društva. "A. S." obljubuje, da bo delil podporo "strogo nepristransko, neglede na vero ali prepričanje". Najbrž, kajti tudi župniki bodo "nepriustransko" podpisovali in priporočali prošnje. Sicer pa je vsa komedija pesek v oči delavcem, ki še ne poznajo trikov zavajalcev, kateri prihajajo mednje

v volčji podobi in se včasih predstavljajo celo za usmiljene Samaritane.

Workers Party je imela v čikaškem Kolizeju shod v spomin obletnice smrti Nikolaja Lenina. Oglašala ga je v svojih in drugih listih, s plakati in drugimi sredstvi. Njihovi listi pravijo, da se ga je udeležilo osem tisoč ljudi. Prireditelji so porabili vse da napravijo na "maso" čimboljšo impresijo. Blizu odra so spustili izza zagrinjala Leninovo sliko, 12 čevljev visoko in 9 čevljev široko. Sledilo je veliko navdušenje. Govori so bili v raznih jezikih. Vsi so slavili velikega Lenina. Na koncu je kartonist Minor napravil navdušen govor za njihovo dnevno glasilo in apeliral na navzoče za denarno pomoč. Nabrali so \$704, ali od vsakega udeleženca, ako jih je bilo toliko kot pravijo prireditelji, okrog 8 centov. Ker so dali nekateri precejšnje vsote, je jasno, da večina ni dala nič. Navdušuje se ob slikah, ako misli, da so svetniške, in ob govorih ter je za revolucijo ako bi jo izvršil Lenin. Ameriških delavcev je bilo prav malo na shodu. Ti se malo zanimajo za Lenina in za "foreignerje", pač pa za osebe kakor so "Red" Grange, "Babe" Ruth, Jess Willard, W. H. Dempsey, Harry Wills, Martin Durkin in podobni. Izmed zunanjih ljudi jim je Angel Firpo veliko bolj poznan kakor Lenin. Tisti ameriški delavci katerim je Lenin poznan, in teh tudi ni malo, pa ne pridejo na take shode ker se ne strinjajo s taktiko kakor jo uganja W. P. sedaj in se nikoli ne bodo. Tudi se pametnim ljudem ne dopade, da se toliko novopečenih "radikalcev" sili pod žarke Leninove svetniške slave. Z žarki je namreč v večina slučajih združena tudi plača, kajti na komunističnih shodih v Ameriki nastopa le malo ljudi, ki niso na plačilni listi svoje stranke.

Jovan Plamenac je bil nekoč načelnik ministerstva v Črnigori. Po "ujedinjenju" Jugoslovanov v kraljevino SHS., kateri pripada tudi Nikitova kraljevina, je šel v Italijo in tam vodil propagando za osvoboditev Črnogore izpod srbske tiranije. Bila je neuspešna, ampak vladi v Belgradu je vendar delala neprilike. Njeni zastopniki so pregovarjali Plamenaca, da naj opusti svojo škodljivo propagando. Pustil jo je, se vrnil in sporazumel s Pašičem, ta ga je imenoval za posebnega jugoslovanskega poslanika I. reda v Pragi in ga potem vpokojil. Sedaj je Plamenac preskrbljen, ker bo dobival vse življenje penzijo, kakršno dobivajo poslaniki I. reda. Pašiča zelo kritizirajo radi tega, ampak Pašič ne mara preveč Radičev v odgovornih vladnih službah. Plamenac bo sedaj živel "vpokojen" nekje v Dalmaciji — ne v Črnigori.

Organizacija, ki bo reševala primorske Slovence, se bo imenovala "Jugoslovansko narodno združenje" s sedežem v Clevelandu. Prvotno ime so zavrgli. Mogoče bodo na prihodnji konferenci tudi tega spremenili. Predsednik Udruženja je Andrej Križmančič, Anton Grdina pa je podpredsednik. Geslo, ki ga je poslal nekaterim listom funkcionar Udruženja, se glasi: "Vsi na delo — strnimo se — za skupen blagor!" Allright. Se strinjam.

V Jugoslaviji sta na vladi Pašič in Radič. Pričela sta, oziroma obnovila sta pogone na delavce in njihove organizacije, katere so "nevarne državi". Pri tem pripovedujeta, da lovita komuniste. Čikaški "Radnik" se zgraža. Bolj logično bi bilo, ako bi se objokoval, kajti

ni še dolgo ko je Radiča poviševal med bogove in kolektar ter prirejal protestne shode za njegovo osvoboditev. Namesto tega je v izdaji z dne 26. jan. t. l. napisal v editorialu med drugimi sledečo laž: "Komunisti so vedno naglašali, da je Radič agent buržvazije in zaščitnik belega terorja v Jugoslaviji . . . — Potem pravi: "Jugoslovanski proletariat v Ameriki mora ponovno dvigniti svoj glas protesta proti belemu terorju." Zadnjič, ko je bil Radič s Pašičem navidezno še skregan, je "Radnik" dvignil protest za Radiča. Sedaj ga bo proti njemu in "Radnikovi" čitatelji so tako zaverovani v "revolucionarno ideologijo", da ne zapopadejo komedije. Kajti "Radnikov" editorial je zaključen s kopo običajnih vzlikov "Da živi —!" in "Dolje —!" Vzkliki navdušujejo, posebno če jih je človek navajen kakor tobaka ali rakije.

"Amerikanski Slovenec" obhaja petintridesletnico obstanka, kar je ena najbolj "fek" (fake) obletnica kar jih je bilo še kedaj naznanjenih. Kajti sedanji "A. S." je komaj 11 let star, ki pa izhaja sedaj že pod tretjim imenom. Tisti "A. S.", kateri bi bil letos 35 let star če bi še izhajal, je izginil s slovenske ameriške pozornosti. Frančiškani v Chicagu so kupili le njegovo ime. Sedaj se ta "A. S." pripravlja na slavnostno praznovanje 35-letnice in izdal bo tudi jubilejno številko, s katero računajo napraviti nad tisoč dolarjev dobička samo na oglasih.

O tem "A. S." in prejšnjih je Rev. M. Šavs v poletju prošlo leto pisal med drugim: ". . . Po preranem odhodu v Evropo č. g. Šušteršiča je pa nastala slaba doba za "Amer. Slovenca". Ni bilo dobrega, uglednega in spretnega urednika. (Tudi danes ga nima, in ni ga imel niti takrat ko ga je urejeval iz Savla v Pavla izpreobrnjeni Novak. — Moja op.) Vpliv 'A. S.' na slovenstvo v Ameriki se je zmanjšal skoraj do ničle. Nazadnje ga je kupil neki Nемеc . . . 'A. S.' bi bil, po domače rečeno, crknil, ko bi ga ne bila še pravočasno rešila gotove nečastne smrti Tiskovna družba 'Edinost' v Chicago, Ill."

"Amerikanski Slovenec" je bil torej list, ki je večkrat menjal lastnike, bil pa je vedno hlapec gospodarjem in "prepričanja" je vedno prodajal. To robo ponuja naprej in izgleda, da se mu zaenkrat zopet izplača.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje soc. kluba št. 27. se vrše dvakrat v mesecu: vsako drugo nedeljo dopoldne in vsako tretjo nedeljo popoldne. Seja tretjo nedeljo v mesecu je namenjena v glavnem za predavanja in diskuzije. — Sodrugi, prihajajte redno k sejam in pridobite klubu novih članov!

NAROČNIKOM KOLEDARJA.

Kdor izmed zastopnikov ima še kaj izvodov Ameriškega družinskega koledarja, prosimo, da naj jih nemudoma vrnejo.

Tiste ki so ga naročili, a ga še niso dobili, prosimo, da naj nekoliko potrpe. Ako Koledarje dobimo, bomo naročila izpolnili, v nasprotnem slučaju povrnemo vsote.

WAUKEGANSKA POŠTA.

Novi odbor Slovenskega narodnega doma v Waukeganu je sledeči:

John Mahnich, predsednik. — Math Varšek, tajnik. — Math Ogrin, blagajnik. — Frank Nagode, zapisnikar.

Poleg gori imenovanih so v odboru tudi trije nadzorniki in trije člani brez portfelja, skupaj enajst odbornikov. Seje odbora se vrše kadar zahteva potreba, one delničarjev pa vsako črtletje.

Čistega dobička pri S. N. D. je bilo v preteklem letu nekaj centov manj kot štiri dolarje, torej na vsako delnico pol centa. Če se konvencija SNPJ. ne bi bila vršila pri nas, bi imeli najbrž kakih \$500 izgube.

Delničarji S. N. D. imajo priliko, da pristopijo k čitalnici, ki je Domov odsek. Pristopnina je navadno \$1, kar je pa čitalnica delničarjem olajšala, pač pa bo moral vsak član plačati po 25c na mesec za stroške, ki jih ima čitalničen odsek S. N. D. z nabavljanjem knjig in časopisov ter za drugo izdatke.

Samostojno podporno društvo je priredilo dne 17. jan. "basket ball". Čisti dobiček (okoli \$500) je namenjen za nabavo zastave mladinskemu oddelku društva. Udeležba je bila zadovoljiva. "V slogi je moč", je društveno geslo. Na tej zabavi je članstvo v znamenju ljubezni in bratstva veselo rajalo. Nekdo je iz same ljubezni vzel svojemu bratu novo suknjo in klobuk, njemu pa prepustil umazano staro suknjo ter špehasto kapo v prijazno zameno. Opeharjeni brat ni mogel iti domov brez suknje in pokrivala, pa je vzel kar je ostalo. Doma je pregledal žepe tuje suknje in našel "corpus delicti" — sliko lastnika obnošene suknje. Ko je izvedel ime in naslov slikanega "prijatelja", se je napotil naravnost tja in v resnici dobil pri njemu svojo novo suknjo in klobuk. Bilo je precej iznenadenja, začudenja, zmedenosti in razburjenja. Potem sta izvršila zamenjavo brez policije. Že parkrat se je v Domu primerilo tako menjanje obleke. Oškodovanci niso dobili nazaj svoje lastnine, kajti vsakdo ne pušča svojih slik ali naslovov v trajno odloženih suknjah. V Domu je garderoba. Poslužite se jo?!

Slovenski narodni dom ima za leto 1926 nova pravila. Že na januarski seji se je pokazalo, da se jih ne bo upoštevalo. So namreč med nami tudi taki, ki jim ni prav nič do Doma, ne za pravila, ne za njegove namene, ker so v sreču proti napredku Doma in vselej nasprotujejo vsaki dobri ideji.

Janez: Kaj se bo zgodilo, če bo dramatično društvo "Lev Tolstoj" prirejalo Tolstojeve drame, dramatično društvo "Ivan Cankar" Cankarjeve drame in politično društvo "Lenin in Trocki" radikalno izvajalo svoj program proti kapitalizmu?

Miha: Takrat bo "Prosvetna pomoč" ameriškimi Slovencem nepotrebna. Meni se bo zbistrilo v glavi, da sem bil ves čas v zmoti in da imajo nazadnjaki prav, ko govore, da je "naš" narod — no saj vsak ve kaj slovesno naznanjajo. Svobodomiselci bodo šli (tudi sedaj hodijo) v cerkev in pobožnjaki bodo med revolucionarji širili o modernih socialističnih državni tvorbi. Dezertarji raznih političnih struj bodo pa ustanovili "Zvezo nezadovoljnih kameleonov".

NAŠI ODRI.

"NAVADEN ČLOVEK"

šala v treh dejanjih, srbsko spisal Branislav Gj. Nusić, poslovenil Fr. Govekar, vprizoril dramski odsek kluba št. 1 dne 24. jan. 1926 v dvorani SNPJ.

Žarko Damjanović je pesnik. A pisal je poleg ljubevnih tudi politične pesmi proti vladi in bil kaznovan. Da se izogne zaporu je sklenil pobegniti. Zatišje je dobil v hiši Arse Miličevića, v kateri je bil znan z Miličevićevim sinom Dušanom, ki ga je svojim ljudem predstavil pod imenom Vladimirja Mičića iz Jagodine. In tukaj se začno homatije. Vladimirjev oče Jovanče Mičić je dober in star prijatelj Arsove hiše. Pri Arsu Miličeviću je v gostih priletel samski penzioniran uradnik Vičentije Petrović, ki rad jamra in ima polne noge revmatizma ter ga trga po vsem životu, dokler ga ne osvoji manija, da se oženi. Tudi ta uradnik je prijatelj Jovanče Mičića iz Jagodine. Njegovega sina sta objemala in ga vzljubila kakor se vzljubijo ljudje ki imajo trdne in pristrčne prijateljske vezi. Pisala sta Mičiću, češ, ker je tukaj tvoj sin, pridi še ti. Mičić dobi pismo in se čudi, kajti njegov sin je doma. Ali ni to morda kakšna sleparija? Poda se z doma k Arsu in tu se prične njegov križev pot. Svojega "sina" dobi pri Arsu v družbi z Arsovim sinom. Pojasnita mu kako in kaj. Povedala sta mu da je Vladimir Damjanović vzel ime njegovega sina samo začasno, samo toliko časa da dobi priliko pobegniti preko meje. Jovanče Mičić pojasni, da mu je veliko za načela, radi katerih se je nekoč že sprl s svojo ženo, toda ne razume, kako naj bi radi načel igral očeta človeku kateremu ni oče in ga ne mika da bi mu bil oče. Pregovorita ga, pa je potem lagal drugim z njima vred, večinoma zelo nerodno, kakor je potrebno v komedijah. Arsa ima hčerko Zorko, ki je vsa zaljubljena v Damjanovića radi njegovih lepih pesmi, katere vedno prebira in jih zna večinoma že vse na pamet. To njeno zaljubljenost je Damjanović kmalu spoznal, toda kako naj ji raztolmači, da je on Damjanović, ko pa se mora skrivati v hiši njenega očeta pod imenom Vladimir Mičić? Stvar je vsekakor neprijetna. In tako naprej. Dogodi se, da je vplivni Vičentije Petrović izprosil Žarkotu na vročo željo njegove matere pomiloščenje, ne da bi ga poznal, čeprav sta živela ta čas pod eno streho. Ta vpokojeni uradnik je bil zaljubljen in zaročen z Žarkotovo materjo, ki je bila vdova, ne da bi Žarko kaj vedel o tej ljubezni. V splošni zmešnjavi in zapletenosti je moral trgovec Mičić igrati očeta in moža, kar ga je spravilo v silne zagate in neprilike z njegovo pravo ženo, dokler se ni vse lepo pojasnilo. Konec je srečen, dve poroki sta rezultat in tudi že poročeni pari se počutijo srečnejši.

Igra je, kot pove pisatelj sam, šala — torej za smeh in kratek čas. Nima jedra, tendence ali filozofije in ni "globoko" delo. Je, kot omenjeno, šala, ki je prijetna ljudem če je dobro predstavljena.

Slovenski prevod je slab. Knjiga je polna napak, — znamenje, da je bil prevod slabo koregiran. Prevod sam bi rabil še precej popravil.

Vprizoritev te igre omenjenega dne je bila v splošnem zelo dobra. Scenerija je bila izborna, za kar gre priznanje A. Miškotu, ki se je zanjo potrudil. Igralci so nastopili večinoma v srbskih kostumih, kar je pove-

čalo pestrost slike. Maskirani so bili imenitno, posebno nekateri; to je v priznanje Fred Zalazniku.

Pri dviganju in spuščanju zagrinjala in ugasovanju in prižiganju luči bi bilo dobro nekoliko več sistematičnosti, da bi se avdijenca navadila na en gotov sistem.

V izvajanju igre so vzbujali največ pozornosti Vičentije Petrovič (Joško Oven), Jovanče Mičič (Andrew Miško), Žarko Damjanovič (Andrew Kobal) in Arsa Miličević (Otto Dernull). Vsi so predstavljali dobro zadržane tipe. Arsovega sina Dušana je igral John Rayer. Bil je na mestu, a včasih ne dovolj gladek, kar velja tudi za večino drugih igralcev. Važna vloga v tej igri je tudi Miličevićeva hčerka Zorka, ki jo je imela Tillie Udovich. Zorka je sanjavo dekle, zaljubljeno v Damjanovičeve pesmi, o katerem misli, da ni navaden človek. Vse to je pripovedovala pravemu Damjanoviču, ki ga osebno ni poznala, on pa se ji ni upal izdati svojega imena. Kljub temu ji dvori in jo končno prepriča, da je navaden človek boljši ljubimec kakor pa kak pesnik, ki se giblje v oblakih toda je drugače ravnotako navaden človek kakor vsakdo drugi. Tillie je svoječasno nastopala na klubovih priredbah s slovenskimi deklamacijami, v katerih je bila jako dobra. V vlogi Zorke je poskusila vse kar so zmogle njene moči, toda jezik ji ni bil gladek, ker najbrž zelo malo govori slovensko. Potrebovale bi v slovenščini mnogo več vaje, pa bi na gledalce napravila veliko boljši vtis. Arsova žena Marija (Mary Kovach) je bila v nekaterih prizorih preveč tragična. Privlačno avdijenci pa jo dela njen nepretiran močan in razločen glas. Vdova Sofija Damjanovičeva, ki je še krepka, lepa ženska, je bila nekoliko pretirano maskirana. Pri pojasnjevanju kaosa Vičentiju, ki bi imel biti eden najkriticnejših trenutkov v njenem življenju, ji je šlo preveč na smeh, kar ni bilo na mestu. V ostalem je bila dobra. Mičičeva žena Persa je bila resnično Persa. Igrala jo je Mary Oven. S svojo masko, obleko in nastopom je povzročila obilo smeha. Nikola, sluga Miličevićev, je bil Chas. Renar, ki je veren, pazen sluga in vse ve kaj se godi v hiši. Bil je dobro maskiran; nastopal je pravilno.

Režijo je vodil Andrew Miško. Igra v celoti je bila razen običajnih hib, ki so tesno zvezane z našimi predstavami, dobro izvajana in občinstvo je bilo v splošnem zadovoljno z njo, posamezni kritiki pa so kritizirali, kakor je vselej in povsod navada.

Prihodnja predstava dramskega odseka bo v nedeljo 14. marca v dvorani ČSPS. Vprizorjena bo Cankarjeva petdejska drama "Hlapci", ki v Ameriki, kolikor je meni znano, še ni bila igrana. — *Ktk.*

GIRARD, O. — Seje soc. kluba št. 222 J. S. Z. se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10 dopoldne v Slovenskem Narodnem Domu. Delavci to je vaša organizacija, pridružite se ji! Naš klub ima tudi lepo zbirko knjig. Izposojajte si jih! **TAJNIŠTVO.**

"DOMEN"

melodrama v štirih dejanjih s spremembo v četrtem dejanju.

Po Jos. Jurčiču dramatisiral Ivan Česnik.

Kdor misli, da izreče slov. občinstvu poklon, kadar mu pravi, da še ni zrelo za boljše in globokejše drame, kakor k večjem še za navadne kmečke igrače, ta se moti, ali pa namenoma zavaja ljudi. Fakt je, da večina slovenskega ljudstva pohaja v gledališča, kjer ima priliko videti poleg ameriškega "trash" tudi raznovrstne svetovne drame na odru ali pa na platnu. Tudi ni res, da Slovenci najboljše razumejo kmečke komedije ter da edino te "lajkajo". Ne! Ako bi bilo to res, potem bi igre kot je "Moč teme" in pa "Na dnu", zadnja je bila šele pred kratkim vprizorjena, ne uspele tako zadovoljivo. Res pa je, da smo Slovenci, kakor ostale slovanske narodnosti, že po naravi sentimentalni narod. Torej nam prijajo igre sentimentalne vsebine, ki so tudi realistične. Last but not least, za spremembo vsakdo rad vidi kakšno komedijo. Sploh je treba variacije v dramatici prav tako, kakor v hrani.

Stara misel grškega filozofa "Panta rei" — vse teče — še vedno drži. Ker ni na svetu absolutno nič večnega in stalnega izvzemši sveta samega, ki pa se tudi neprestano spreminja, je lahko umljivo, da so se tudi Slovenci že toliko spremenili da hrepene po nečem novem — pa bilo to v dramatici, godbi, petju itd. Mar nam tudi s. Gregorčič ne trdi isto v "Človeka nikar", kjer pravi: "Nikjer je stalne ni stvari, —"; podobno nam pove Aškero v "Jaz". Da slov. občinstvo v resnici hrepeni po nečem novem, nam je pokazala udeležba na prvem koncertu Slovenskega mladinskega orkestra pred par tedni. In nikomur ne bo na škodo, ako bi se Cankarjevci oprijeli ideje, da morajo dati občinstvu česa novega; ideje, da si morajo okupirati mladino. Tiste mistične, zastarele pritlikline nekaterih liputanskih igralcev, da zamore le kakšen star — tukaj nimam v mislih angleškega pomena besede "star"! — igralec vestno izvršiti svojo nalogo v vlogi heroja, so popolnoma napačne. Dokazalo se je, da so ljudje že siti, do grla siti, gledati in poslušati vedno ene in iste ljudi na odru. Mladini dajte prilike in ji recite: Morituri te salutamus! Potem pa polagoma napravite exit.

Slovenska Melpomena sicer še ni tako bogata, da bi zajemali iz nje igre izključno realistične tragike, dobe se pa, vsaj nekateri, dobri prevodi drugorodnih dramatikov, ker nas je usoda zanesla v to bogato deželo in pa ker nas po večini živi tu desetletje ali več, smo se že precej privadili ameriškim šegam. Vsled tega bi bilo dobro, ako bi včasih skušali vprizoriti kakšno igro ameriškega izvora. Evgene O'Neilovo "Onstran obzorja" ali pa kaj podobnega. Take stvari bi privabile tudi "American born" Slovence v avditorij. Sicer dosedaj še ni nobena prevedena v slovenščino, kar jih je

Predava

Slovenske Podporne Organizacije **FRANK ZAITZ**

in naš delavski pokret.

**v sredo dne 10. februarja
ob 8. zvečer pod avspicijo
kluba št. 1 v dvorani S. N. P. J.**

Vstopnina prosta.

omenjeni dramatik spisal, pa tudi drugih malo, jedva ena ali dve. Prevajalca bi torej treba, dobrega prevajalca. Umestno bi bilo včasih vprizoriti kakšno igro v angleščini, da se na ta način zainteresira in priveže mladino na dramatiko, prav tako kakor na podporna društva.

Igra "Domen" bi se po vsej pravici lahko imenovala "Nezakonski sin", ker cela snov igre leži na tem; ta naslov bi tudi imel boljši pomen. Vsa snov te melodrame, ki je vzeta iz Jurčičeve povesti, je dobro zamišljena. Pisatelj je imel dar opisovanja in opazovanja dogodkov, ki so se često završili skoro v slednji vasi, na skoro podoben način, kjer je gospodoval grajščak.

Ako želi človek simpatično oceniti dramo, jo mora gledati sinkronično z obema očesoma, to je: eno oko mora argumentirati proti drugemu, ker na odru ni nobenega realizma, pač pa samo mimika realizma. Človek ne gre v teater z namenom, da bo tam videl življenje in naravo, pač pa z namenom, da vidi dotični način, v katerem življenje in narava kažeta, kako zgledata kultiviranemu, imaginativnemu in zabavnemu človeku, ki je po naključju dramatik sam. In tak dramatik je menda do gotove mere Ivan Česnik. Snov igre je v celoti še precej dobro obdelana, a vseeno bi bilo treba močnejših prispevkov v njegovih karakterjih. Vsak dober pisatelj mora ne le pokazati svetu ljudi kakršni so, ampak mora iste v dobršnem delu pretiravati, da jih čitatelj lažje vidi in pojmuje. In tako je tudi z dramatikami pri njih delih. Ako pogledamo Dickensove novele, vidimo, da so njegovi značaji vseskozi pretiravani in zato se nam dopadejo. Isto je z Dostojevskim in drugimi. Pravtako bi boljše uspel Česnik z njegovim "Domnom", če bi pokazal tipe v igri bolj žive. Ves namen igre je: pokazati ljudstvu, da se dobro vedno maščuje nad slabim ter da trpeči končno zmaga nad krivičnim, kar se pa le malokdaj dogodi, niti v tej prosvitljeni dobi civilizacije ne. Res je pa, da se goji čednostne predsedke napram nezakonskim otrokom posebno še od strani krščanstva. To nam je tudi pokazal naš nesmrtni Cankar v "Polikarpu" in drugih svojih spisih, v katerih je bičal vse tiste, ki zaničujejo in kažejo nanje, češ: "Pečat neizbrisnega greha nosite na čelu, pečat nelegitimnosti!"

O vprizoritvi igre je treba reči, da se je razvijala, a se vseeno ni razvila, niti v finalu ne, kakor sem sprva mislil in upal. Prvo dejanje je bilo še celo šibko. Več akcije so nudila naslednja tri dejanja in spremem-

ba. Višek igre je prizor, ko Domen izve, kdo mu je oče in pove to materi, katera je prisegla, da ne izda pred smrtjo očeta svojega sina nikomur.

Meta, mati Domna, je bila dobro pogodena vse do tam, ko se je držala sključeno, ko pa se je razburila nad zapeljivcem svoje mladosti, se je pa starka kar pokoncu vzravala. Mnogo bi bila boljša, če bi se kar naprej držala v "dve gube" in tako "vzrastla" nad Sovo, očetom Domna. Fin efekt je pa napravil njen mehki glas, glas betežne starke in pa njene ostale kretnje. Njena maska bi ne mogla biti boljša, a ravno nasprotno je bilo z masko njenega sina Domna; on je bil, kot se je nekdo izrazil, prestar. Toda ljudje se velikokrat motijo. On namreč ni bil prestar, pač pa bi lahko bila npegova maska vsaj za deset let mlajša, kar bi se dalo z lahkoto napraviti, da bi fant že na pogled zgleдал kot krepki kmečki ljubimec as they make 'm. Malo prenerodno se je sukal kot ljubimec Jurčeve hčerke Anke. Dvomin, da bi sploh uspel v kaki vlogi ljubimca. Veliko boljše bi mu pristojala vloga grajščaka, ker njegov nastop kaže, da je višji sarži bolj dostopen. So pač ljudje, ki bodo znali vroče in prepričevalno ljubiti — na odru, so pa drugi, ki se razumejo na ta vzvišen posej bolj za kulisami življenja. Domen je bil najboljši v prizoru, ko je bil zvezan na postelji in ko je govoril kot v deliriju ali pa v sanjah in pa ko je nagnal župana ter davil grajščaka Sova, očeta svojega, ker mu je slednji ukradel pismo.

Jurec in njegova hčerka Anka sta oba uspela na celi črti. O Anki sem trdil v kritiki igre "Moč teme", da obeta postati prvovrstna igralka in to je tudi storila sedaj v vlogi Anke. Njen oče je spretno pogodil značaj, ki ga vloga zahteva. Pogoden je bil tudi berač Urh ter krojač Špilkin Jožek in pa učitelj Kršovan.

Sova, grajščak, je bil dosti dober in posebno še takrat ko je zblaznel, a vendar bi mu privoščil vlogo Domna. Ko sem ga videl v igri "Vdova Rošlinka" v vlogi Janeza, ljubimca Rošlinkine in njene hčere, se mi je tako dopadel, imel je tako fina mosko, da sem si ga nehote zaželel videti v vlogi Domna.

Hlapec Anže in dekla — Jerica sta dala igri dovolj življenja za njiju kratki vlogi. Istotako so tudi župan, kmetje Tenkor, Klemen, Škene in Golobek nastopali povoljno za manjše vloge. Le Klemen bi moral paziti na njegov "orajt", pa grem jaz gor." Slovensko angleški izrazi bi se ne smeli slišati v slovenski kmečki drami.

Začetek ob 7
zvečer.

Žensko društvo "NADA" št. 102 S. N. P. J.

priredi

v soboto 6. februarja v dvorani S. N. P. J.,

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

— VELIKO —

MAŠKARADNO VESELICO

na katero ste vabljeni vsi. **Vstopnina 50c za osebo.**

Društvo "Nada" je na glasu, da daje na svojih maskaradah izbranim maskam najboljše nagrade. Tudi na tej bo društvo potrošilo za nakup nagrad maskam še enkrat toliko kakor je navadno običaj. Zabave obilo, postrežba najboljša.

Kar se tiče kostumov igralcev, je bila to prva slovenska kmečka igra v tej sezoni, v kateri niso bili našemljeni v narodne noše. So pač igre ki zahtevajo to, toda pri nas se je urinila ta pomota, da si sploh ne moremo predstavljati slovenskega fanta ali dekle v obleki kakršne nosijo sedaj. Vse sili v narodne noše. Čemu! Saj menda vendar ne hodijo Slovenci v tistih nošah okoli, ampak jih nosijo le v kakih zgodovinskih slavnostih in paradah ter plesih. Še celo "Hamleta" so na Angleškem in v Ameriki začeli igrati v moderni obleki, ki je vsaj za par sto let starejši od katerekoli slovenske drame.

Berača Urha je igral J. Homovc, grajščaka Sovo F. Požar, osebnico Meto ga. F. Candoni in njenega sina Domna pa J. Steblaj. Ostale dramatis personae so pa nastopile v teh-le vlogah: J. Breščak v vlogi kmeta Jurca, Mary Yager pa kot njegova hči Anka; hlapca Anžeta je igral A. Vapotich, deklo Jerico nam je pa predstavljala Anna Mally; A. Komar v vlogi učitelja Krševana ter Jakob Plemel v vlogi krojača, Špilkinoga Joška. Vsem tem, kakor tudi kmetom Tenkorju (F. Mikše), Klemenu (J. Marn), Golobku (A. Eppich) in pa Škenetu (F. Kačar), je županoval župan F. Klemenčič. Biriča J. in W. Lazar sta bila tudi menda v službi županovi.

Omenim naj še par dobrohotnih pripomb, ki se mi zde, so tu na mestu ob pravem času:

Pri nas se je močno ukoreninila napačna ideja o "konstruktivni" kritiki. Ako kritik ne hvali vse vprek, potem k vragu z njim, ker on "razdira", pravijo. Ako ima oseba ali pa skupina tako slabe živce in ne more

prenesti kritike, če je ta še tako ostra, potem ni stvar namenjena za življenje, kajti hirala in podlegla bi pa čeprav bi se jo božalo s svileno rokavico. Iz tega sledi, da ni še noben kritik še nikogar ubil, ampak ga je vsodbujal in mu kazal napake. Mar niso kritizirali Cankarja? in ga niso ubili! Niti niso ubili angleški kritiki Ivana Keatsa, kot je to napačno domneval ističasno njegov sodobnik Shelley, a pozneje sam priznal svojo zmoto. Vsak kritik, če je slab, bo prej ubil samoga sebe, a nikdar ne osebo ali skupino, ki jo obdelava, ako ima oseba ali skupina pogoje, da se razvija.

Zelo neumestno bi bilo, da bi ravno člani dramatičnega dr. "Ivan Cankar" morali opravljati Sisifovo delo in s tem pokazali da mislijo nadomestiti sedanost s preteklostjo. Da pa ne mislijo kaj podobnega, nam jamči že to, da so si v resnici zbrali nekaj novega za prihodnjo predstavo. Na 22. februarja pride namreč k nam v posete sama "Čarlijeva teta." In tedaj pa vsi na dan, da bo udeležba večja, kajti igralo se bo to igro s podvojeno vnemo, kakor to sklepam od igralcev, ki imajo v rokah vloge te dijaške burke.

L. Beniger.

IŠČEMO PEVOVODJO.

Pevsko društvo "Prešeren" v Barbertonu išče pevovodjo za moški in ženski zbor. Kdor je zmožen tega posla in bi ga mogel sprejeti, naj piše za pojasnila na sledeči naslov:

John Jankovich, 1218 N. 4th St., Barberton, O.

LJUDJE

vedno upoštevajo tiste ki imajo denar shranjen na banki ali uložen na prvi vknjižbi (mortgage).

Denar vzbuja zaupanje, prinaša zadovoljnost, ustvarja dobrote in je začetek napredka.

Navada marljivosti napravi svet prijaznejši tudi za vas.

Svoje prihranke vlagajte v zanesljivo

KASPAR AMERICAN STATE BANK

Premoženje nad
\$20,000,000.00

1900 Blue Island Ave., vogal 19. ceste

CHICAGO

- - - - -

ILLINOIS.

PRODAJAMO PRVE HIPOTEKE IN HIPOTEČNE BONDE.

VŠČIPCI.

(Na razne sugestije—evo, tu imate novo rubriko za kratke kritične prispevke, ki vsebujejo "kik". Prispevatelji naj vpoštevajo, da "vaščipev" osebnega značaja, ki bi izhajali iz mržnje in malenkostnih predsodkov, ne bomo priobčili. Biti morajo načelnega značaja in pisani s stališča poštene kritike ter odgovarjati resnici.)

Frank Somrak je na slavnostnem banketu, prirejen v počast Meštrovici v Clevelandu, delal "za baro" in stregel milim in nemilim gostom. Odbor, ki je vso stvar ronal, ni še podal računov. Somrak ga sedaj poziva, naj to stori. Čemu pa ne bi šli tisti ki delajo za baro večasi v odbor in tisti narodni gospodje ki "ga lomijo" v odborih, naj bi šli za baro in za kelnarje? — Vpraša tisti ki rad "kika".

"Komunistična" stranka v Collinwoodu je že pred časom preminula, a brez "komunistov" vseeno nismo. Imamo enega, "degradiranega", kateri je bil, ko je stranka še obstajala "brcnen" iz nje, ker je bil "komunist" samo za plotom. (Besede "brcnen" si nisem sam izmislil.)

Da smo v Collinwoodu napredni, nam ne more

nihče oporekati. Imamo vsake sorte društva, med njimi proletarsko dramatično društvo, ki nas vsak mesec zabava s predstavami delavskega duha in iz delavskega življenja. Imajo pa te igre veliko napako, da se v njih sijaji "boljša družba". Pa recite, da nismo "napredni delavci"!

Tudi radovednost nas muči. Brskamo po tujih skrinjah, če pa pride do nas kaj iz "delovne gmajne", hajd za plot! — Dosedaj še nismo imeli prilike viditi na našem odru "fašista" z bodalom v levi in z bombo v desni roki, upam pa, da ga bomo v kratkem. Potem, ti robot, svoboden boš. — Kaj to pomeni bodo razumeli tukaj, vas drugod pa prosim potrpljenja.

V Jugoslaviji je zelo veliko strank. Na Češkem pišejo da jih je kakih petdeset. V nekaterih slovenskih naselbinah v Kansasu jih je toliko da ne vemo kam z njimi. Koder niste tako napredni in če potrebujete

ČAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. ČAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerne.

Postrežba točna.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad S. Lawndale Ave., vogal W. 26th St.

Stan 2316 S. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213

Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 7 do 9 zvečer.

V nedeljo od 11 do 12 dop.

6% IN VARNO 6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za
na imenitnem prostoru ležečo
lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET

At Millard Avenue

CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe,
največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in sčetrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, srede in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

FRANK GANTAR se priporoča rojakom
pri nabavi drv, preme-
ga, koks in peska.
1201 Wadsworth Ave. Phone 2726 Waukegan, Ill.

BARETINCIC & HAKY

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot re-
galij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih za-
stav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih,
po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih in-
strumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUM-
BIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter
hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se toplo priporočam.

še kakšno stranko, se obrnite na ligo prepirajočih se lokalnih strank v Kansasu.

Eni pravijo, da se ne strinjajo s "Proletarcem", ker preveč vseprek "kika" in kritizira. Resnica mnogim ljudem ni ljuba, zato rajše čitajo liste ki pišejo tako kakor "ljudje hočejo". Socialistični list se ne more ravnati po tem pravilu, ako hoče ostati socialističen.

Girard, O.

"Ježeš, ježeš, kaj bo? Ali se bo svet podrl? Novi pomožni urednik in korektor pri Delavski Sloveniji je nabral v obraz v resne gube in izjavil, da nabrusi dragonarsko sabljo, obleče visoke dragonarske škornje in razseka marinarja in žebčarja. Ko ta dva "fenta", se pa spravi na zajčka in ga tako razseka, da o njem še dlaka ne ostane.

Po tem Herkulejevem delu pove povest: "Zakaj je ritmojster Fuchs komandiral "abtr-r-eten svinje." Temu sledi povest, kako je na Hrvaškem in v Bosni slivovko pil.

Zato pa ježeš, ježeš in bog se nas usmili, kaj bo, kaj, če bodeta Korlov komunizem in militarizem njegovega korektorja skupaj "špansirala". Ali se nič ne bojite, da se bo svet podrl?

NAŠE NEZNANSKO POVEČANO ZDRAVJE.

Že od davnih časov so rabili rastlinska zdravila. Nekatero gredo nazaj do dobe, ko je pričela civilizacija. Naše znanje o njih zdravilnih dobrotah se je danes tako pomnožilo, da vemo o njih več kot kedaj poprej. Vztrajni poizkusi so odkrili neprecenljiva svojstva zeliščnih produktov, ki so bila do sedaj skoro nepoznana. In to je tisto, kar dela Trinerjevo zdravilno grenko vino, katerega vsebina je izključno rastlinskega značaja, da je danes tako zanesljivo zdravilo. V slučajih slabega teka, slabe prebave, plinov v želodcu, glavobolov, slabega spanca in sličnih boleznih, ki so združene z želodčnimi neredi, deluje Trinerjevo zdravilno grenko vino na čudovit način. "V moji hiši nismo nikoli brez Trinerjevega zdravilno grenkega vina," nam je pisal Mr. D. Boljarevich iz Philadelphije, Pa. 18. dec. Če ne morete dobiti Trinerjevega zdravilno grenkega vina, Trinerjevega Linimenta, (ki gotovo odpomore v slučaju revmatizma, nevralgije, bolečin v križu), Trinerjevega Cough Sedative in Trinerjevih Cold tablet v vaši domači lekarni ali trgovini, pišite na Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

Agitirajte za razširjenje "Proletarca".

CENIK KNJIG.

Nadaljevanje z 2. strani.

UDOVICA. (I. E. Tomić), povest 330 strani, brošir ja 75c, ve- zana v platno	1.00
VAL VODNIKA izbrani spisi, broš.30
VISNJEVA REPATICA, (Vlad. Levstik), 506 strani, vezana v platno	1.50
VITEZ IZ RDEČE MISE. (Ale- ksander Dumas star.), roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broširana 80c, vezana v platno	1.25
ZABAVNA KNJIŽNICA, zbirka povesti in ertic, broširana65
ZADNJA PRAVDA, (J. S. Baar) roman, broširana75
ZADNJI VAL, (Ivo Šorli), roman, vez.	1.00
ZAJEDALCI (Ivan Molek), po- vest, 304 strani, vezana v plat- no	1.75
ZA SREČO, povest, broširana45
ZELENI KADER, (I. Zorec), po- vest, broš.45
ZGODBE IZ DOLINE ŠENT- FLORJANSKE, (Ivan Cankar), vezana	1.50
ZLOGIN IN KAZEN, E. M. Do- stojevskij), roman, dve knjige, 602 strani, vezane	2.50
ZMOTI IN KONEC GOSPODIČ- NE PAVLE, (I. Zorec), broši- rana40
ZVONARJEVA HČI, povest, bro- širana65
ZENINI NABE KOPRNELE, (Rado Murnik), broširana30
SLOVENSKI PISATELJI: FRAN LEVSTIK, zbrani spisi, ve- zana	1.25
FRAN BEJAVEC, zbrani spisi, vezana	2.00

JOS. JURČIČ, zbrani spisi, II. zv. vezan	1.50
III. zv. vezan	1.50
IV. zv. vezan	1.25
V. zv. vezan	1.00
VI. zv. vezan	1.00
FR. MASELJ-PODLIMBARSKI zbrani spisi, vez.	1.50

PESMI IN POEZIJE.

BASNI, (Jean de la Fontaine, iz francoske prevle I. Hribar) vezana	1.00
MLADA POTA, (Otom Zupančič), pesmi, trda vezba75
MODERNA FRANCOŠKA LIRI- KA, (Prevel Ant. Debeljak), vezana90
PESMI ŽIVLJENJA (Fraa Al- brecht), trda vezba50
POEZIJE, (Fraa Levstik), vezana .	.90
POHOBSKE POTI, (Janko Gla- ser), broširana35
SLUTNJE, (Ivan Albrecht), bro- širana45
STO LET SLOVENSKE LIRI- KE, od Vodnika do moderne, (C. Golar), broš. 90c, vez.	1.25
STREP IZ JUDEJE, (J. S. Ma- char), vezana	1.10
SLOVENSKA NARODNA LIRI- KA, pesmje, broširana65
SOLNCE IN SENČE, (Ante De- beljak), broširana50
VOJEMU NARODU, Valentin Vodnik, broširana25
SLEZKE PESMI, (Peter Bezruč), trda vezba50
TRBOVLJE, (Toma Seliškar), proletarske pesmi, broširana 50c; vezana75
TRISTIA EK SIBERIA, (Voje- slav Mole), vezana	1.25
V ZARJE VIDOVE, (Otom Zu- pančič), pesmitve, broširana40

IGEE

ANFISA, (Leonid Andrejev), broširana50
BENEŠKI TRGOVEC, (Wm. Shakespeare), vezana75
ČARLJEVA ŽENITEV-TRLJE ŽENINI, (F. S. Tauchar), dve šalo-igri, enodejanke, brošira- na25
GOSPA Z MORJA, (Henrik Ib- sen), igra v petih dejanjih, bro- širana60
KASLIJA, drama v 3 dejanjih75
JULIJ CEZAR, (Wm. Shakes- peare), vezana75
MACBETH, (Wm. Shakespeare), vezana75
NAVAĐEN SLOVEK, (Braa Gj. Nušič), šala v treh dejanjih, broširana25
NOČ NA HMELJNIKU, (Dr. I. Lah). Igra v treh dejanjih, bro- širana35
OTHELLO, (Wm. Shakespeare), vezana75
ROMANTIČNE DUSE, (Ivan Cankar), drama v treh de- janjih, vezana85
ROSSUM'S UNIVERSAL RO- BOTS, drama s predigro v 3 de- janjih50
SEN KRESNE NOČI, (Wm. Shakespeare), vezana75
UMETNIKOVA TRILOGIJA, (Alois Kraigher), tri enodej- ke, broširana, 75c; vezana . . .	1.00
ZNANSTVENE RAZPRAVE, POLI- TIČNI IN GOSPODARSKO SO- CIALNI SPISI, UGNE IN DRUGE KNJIGE IN	

BROSURE.

ALI JE RELIGIJA PRENEHA- LA FUNKCIONIRATI? De- bata30
ANGLEŠKO-SLOVENSKI BE- SEDNJAK. (Dr. J. F. Kern) . . .	5.00